

*Handläggare:
Gunnar Sennvik*

Yttrande över Socialstyrelsens rapport till regeringen med anledning av utredningsuppdrag avseende sjukvårdsinrättningar för viss rättspsykiatrisk vård

Ärendet

Stockholms läns landsting har inbjudits att lämna synpunkter på Socialstyrelsens rapport till regeringen med anledning av utredningsuppdrag avseende sjukvårdsinrättningar för viss rättspsykiatrisk vård.

I ärendets beredning har landstingets chefsjurist deltagit.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsutskottet föreslås besluta

att föreslå landstingsstyrelsen besluta att tillstyrka den i rapporten föreslagna förändringen samt

att omedelbart justera beslutet.

Rapporten

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att i samråd med Kriminalvårdsstyrelsen utreda om processen för *godkännande av vårdinrättningar* för viss rättspsykiatrisk vård bör förändras i syfte att dels förenkla förfarandet, dels säkerställa kvaliteten i bedömningar och beslutsfattande.

Den nuvarande ordningen innebär att vård av dem som är anhållna, häktade eller intagna på enhet för rättspsykiatrisk undersökning eller som är intagna i eller skall förpassas till kriminalvårdsanstalt eller ett särskilt ungdomshem endast får ges på sjukvårdsinrättning som har regeringens *tillstånd* att bedriva sådan vård. Denna vård avser i praktiken endast ett begränsat antal patienter. Vård av dem som efter beslut av domstol har överlämnats till rättspsykiatrisk vård omfattas inte av tillståndsplikten.

Enligt Socialstyrelsen bör den nuvarande ordningen avskaffas och ersättas av en *anmälningsskyldighet* under förutsättning att lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV) kompletteras med bestämmelser bl a om
- att vården skall bedrivas så att den uppfyller kraven på god säkerhet i verksamheten

Bilaga: Sammanfattning av rapporten

- att det skall finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att tillgodose god säkerhet i verksamheten
- att det skall finnas någon som har ansvaret för säkerheten i verksamheten (*säkerhetsansvarig*), och som svarar för att sjukvårdsinrättningarna säkerhetsanpassas och säkerhetsklassificeras och för att säkerheten systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras
- att samtliga sjukvårdsinrättningar för rättspsykiatrisk vård skall anmälas till Socialstyrelsen enligt ett särskilt förfarande
- att Socialstyrelsen skall föra ett särskilt register över anmälda vårdinrättningar med uppgifter om bl a säkerhetsklassificering.

Enligt rapporten är det ofrånkomligt att kravet på säkerhetsansvarig får kostnadskonsekvenser för landstingen. Kostnaderna får, enligt Socialstyrelsen, dock anses som godtagbara från samhällsekonomisk synpunkt med hänsyn till de positiva effekter som sådan lokalt i hälso- och sjukvården förankrad säkerhetsfunktion kan förväntas få både för den rättspsykiatriska vården och för samhällsskyddet.

Socialstyrelsen anser att tillståndsplikten kan avskaffas därför att denna inte är en nödvändig förutsättning för att samhällets och den enskildes behov av skydd ska kunna tillgodoses, inte bidrar till ett systematiskt och fortlöpande säkerhetsarbete inom den rättspsykiatriska vården och inte heller bidrar till kostnadseffektivitet.

Kravet på att säkerheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras bör även omfatta den vård som bedrivs enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Utan ett tydligt lokalt ansvar för säkerhetsarbetet inom den vård som bedrivs enligt LRV och LPT anser Socialstyrelsen att den nuvarande ordningen med tillståndsplikt inte bör avskaffas.

Rapporten omfattar även förslag till författningsändringar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen delar Socialstyrelsens uppfattning att den nuvarande ordningen för tillståndsgivning kan ersättas med en anmälningsskyldighet för landstingen och att LRV kompletteras med bestämmelser om att den rättspsykiatriska vården skall bedrivas så att den tillgodoser en god säkerhet i verksamheten, d v s samhällets och den enskildes skyddsbehov samt behovet av ordning och säkerhet i vården.

Det systematiska och fortlöpande kvalitetsarbetet enligt HSL bör även omfatta säkerheten i den rättspsykiatriska vården och förvaltningen tillstyrker därför förslaget att det ska finnas någon som har ansvaret för säkerheten i verksamheten, en säkerhetsansvarig. Enligt rapporten bör den säkerhetsansvarige vara en gemensam resurs inom landstinget med ansvar

för att de sjukvårdsinrättningar som ett landsting bedriver inom rättspsykiatrisk vård säkerhetsanpassas och säkerhetsklassificeras. Den säkerhetsansvarige bör ha en från verksamhetschefen fristående ställning och ha relevant kompetens och dokumenterad erfarenhet från säkerhetsområdet. Det är positivt att behovet av samhällsskydd också tillgodoses inom LPT-vården genom att säkerhetsbestämmelserna i LRV föreslås blir tillämpliga även inom denna LPT-vården.

Förvaltningen föreslår att landstingsstyrelsen tillstyrker förslaget att den nuvarande ordningen för godkännande av vårdinrättningar för viss rättspsykiatrisk vård ersätts med en anmälningsskyldighet i enlighet med rapporten.

Vivi-Anne Gustavsson

Sören Olofsson

Aina Daleus